

gemeente Hilvarenbeek

Voorstel aan de raad

In de vergadering van	: 8 juli 2026
Behandeld in college op	: 2 juni 2026
Behandeld in commissie(s)	: Ruimte van 18 juni 2026
Agendapunt	: 8
Beleidsveld	: Ruimtelijke Ordening
Onderwerp	: Vaststelling tweede wijziging omgevingsplan

Voorstel

1. Kennis te nemen van en in te stemmen met de concept Nota van zienswijzen en de ambtshalve wijzigingen;
2. De wijziging van het omgevingsplan voor het gebied kernen Baarschot, Esbeek en Haghorst vast te stellen.

Besluit

Anders dan hetgeen u als gemeenteraad gewend bent, is het juridische besluit ter vaststelling van het omgevingsplan anders geformuleerd en als separaat document bijgevoegd bij dit voorstel. Dit is het gevolg van de digitale vereisten die gelden op grond van de Omgevingswet. Deze digitale vereisten (in ICT-terminologie: de STOP/TPOD standaard) zorgen ervoor dat het besluit door de plansoftware waarin het omgevingsplan wordt gemaakt wordt gegenereerd. De bijlagen zijn om die reden op een specifieke manier ingedeeld.

Het besluit is, inclusief de regeling zelf, bijgevoegd bij dit raadsvoorstel in bijlage 1.

Inleiding

De gemeente Hilvarenbeek heeft met de inwerkingtreding van de Omgevingswet sinds 1 januari 2024 van rechtswege een tijdelijk omgevingsplan. De beleidsarme wijziging van het omgevingsplan voor de gebieden kernen Baarschot, Esbeek en Haghorst is een belangrijke en grote stap in de opbouw van het omgevingsplan.

Beleidsarm betekent dat planregels uit bestemmingsplannen zijn overgenomen in het omgevingsplan. Met als uitgangspunt dat de mogelijkheden voor inwoners en ondernemers niet zijn beperkt en ook niet zijn verruimd. Hierbij moet de vergelijking gemaakt worden tussen de dag *voorafgaand aan* en de dag *na* inwerkingtreding van een omgevingsplanwijziging.

Eerder zijn er omgevingsplanregels voor het dorp Biest-Houtakker gemaakt: de basisregelset. Omdat er één omgevingsplan is, gelden dezelfde regels voor Biest-Houtakker, Baarschot, Esbeek en Haghorst. Als op basis van een eerder planologisch kader, zoals in een bestemmingsplan, bewust maatwerk is toegepast, is dat maatwerk behouden.

Het toevoegen van de dorpen Baarschot, Esbeek en Haghorst aan de bestaande basisregelset leidt tot een optimalisatie van deze regels. Ook voor de regels die gelden in Biest-Houtakker. Dat betreft een tekstuele verbetering voor de leesbaarheid, duidelijkheid en consistentie van de regels.

Deze omgevingsplanwijziging is beleidsarm aangepakt om meerdere redenen. Het omgevingsplan kent een beduidend andere wijze van het opstellen van planregels dan een bestemmingsplan. Bestemmingsplannen hebben de “bestemming” als uitgangspunt: elke bestemming kent een eigen regelset. In het omgevingsplan staat de “activiteit” centraal: elke activiteit kent een eigen regelset. De functies in het omgevingsplan hebben geen juridische status. Functies fungeren als richtingaanwijzer, een manier om samenhangende activiteiten logisch te groeperen.

Daarnaast kent het omgevingsplan geen plankaart meer. Dat wil zeggen: een gebruiker moet *zelf* een plankaart samenstellen. Hierom is als bijlage een “spiekbrieftje” opgenomen waar de belangrijkste functionaliteiten van Regels op de Kaart (Omgevingsloket) staan.

Het omgevingsplan is daarmee, meer dan een bestemmingsplan, een digitaal document. Het Omgevingsloket is een cruciale ingang voor gebruikers om regels te raadplegen. Door deze omgevingsplanwijziging beleidsarm uit te voeren krijgen inwoners en ondernemers meer tijd om laagdrempelig bekend te raken met de nieuwe systematiek.

Argumenten

1.1 *De ingediende zienswijzen leiden tot een verbetering van het omgevingsplan.*

Er zijn door zes indieners zienswijzen ingediend en er is één ambtelijke reactie ingekomen. De indieners, zoals enkele inwoners, constateren bijvoorbeeld kleine verbeterpunten aan het omgevingsplan. In de Nota zienswijzen is te lezen op welke wijze is omgegaan met de ingekomen zienswijzen.

De aanpassingen naar aanleiding van de ingekomen zienswijzen leiden in de meeste gevallen niet tot een inhoudelijke wijziging van de omgevingsplanregels. In reactie op punt 2.14 en 7.1 is wel een inhoudelijke wijziging doorgevoerd, zoals toelicht in de Nota zienswijzen.

1.2 *De doorgevoerde ambtshalve wijzigingen leiden tot een optimalisatie van het omgevingsplan.*

In aanvulling op de ingediende zienswijzen zijn enkele kansen voor optimalisatie geconstateerd, deze zijn opgenomen als ambtshalve wijziging. Dat gaat onder meer om een verduidelijking wanneer ondersteunende horeca mogelijk is, en welke regels er gelden (punt 1.2 van de Nota ambtshalve wijzigingen).

Deze ambtshalve wijzigingen zijn niet strijdig met gemeentelijk beleid en leiden niet tot inhoudelijke aanpassingen.

2.1 *De beleidsarme aanpak past bij de beleidscyclus van de Omgevingswet.*

In de beleidscyclus van de Omgevingswet geeft de omgevingsvisie op strategisch niveau sturing aan alle beleid en regels over de fysieke leefomgeving. In veel gevallen is een tussenstap, beleidsuitwerking op tactisch/operationeel niveau, nodig voordat een ambitie uit de omgevingsvisie vertaald kan worden naar het omgevingsplan. Deze tussenstap vindt plaats met het instrument omgevingsprogramma.

Bij het opstellen van deze wijziging omgevingsplan was er nog geen vastgesteld omgevingsprogramma. Daarnaast is het wenselijk om beleid op consistente wijze door te voeren. Zoals voor alle zes de dorpskernen, en niet voor een deel. Het is daarmee een bewuste keuze om deze wijziging beleidsarm in te steken.

2.2 *Na vaststelling van deze omgevingsplanwijziging wordt de volgende stap in gang gezet.*

Het omgevingsplan wordt opeenvolgend gewijzigd. Concreet betekent dat het volgende: pas *nadat* de Raad besluit over de vaststelling van een wijziging omgevingsplan, kan het college van B&W besluiten om een volgende wijziging omgevingsplan als ontwerp ter inzage te leggen.

Deze aanpak betekent niet dat (gebieds)ontwikkelingen vertraging oplopen. Het betekent wel dat het omgevingsplan beheersbaar blijft. Er is immers maar één omgevingsplan.

2.3 *Deze omgevingsplanwijziging draagt bij aan verbetering van de dienstverlening aan inwoners en ondernemers.*

Deze stap betekent dat meer inwoners en ondernemers te maken hebben met één loket. Zij kunnen in één plan gemeentelijke regels vinden. En de dienstverlening van de vergunningcheck (zie kopje 'Uitvoering') wordt voor hen verbeterd.

Kanttekeningen

2.1 *Er is beperkte jurisprudentie over het omgevingsplan.*

Hilvarenbeek is niet alleen één van de eerste gemeenten die een tweede wijziging van het omgevingsplan gaat vaststellen, maar ook één van de eerste gemeenten met een grote regelset in het omgevingsplan. Bij het proces tot vaststelling van een bestemmingsplan bood jurisprudentie vroeger de nodige houvast. Die houvast ontbreekt voor het omgevingsplan. Ook medio 2026 is deze er nog niet. Het gaat jaren duren voordat er voldoende jurisprudentie is ontstaan en er meer juridische zekerheden kunnen worden geboden over de eventuele risico's en onduidelijkheden.

2.2 *Er is geen viewer beschikbaar om voorafgaand aan besluitvorming het geconsolideerde omgevingsplan te zien.*

Het omgevingsplan wordt gemaakt in een softwareprogramma ("Xllnc"). In dit programma is geen geschikte viewer om een omgevingsplanwijziging integraal te tonen aan de Raad voorafgaand aan besluitvorming.

Dit kan ook niet via het Omgevingsloket. Publicatie op het Omgevingsloket is pas mogelijk *na* besluitvorming over de definitieve vaststelling.

Door een vergelijking te maken met het ontwerp (zoals die ter inzage is gelegd) met de Nota zienswijzen en Nota ambtshalve wijzigingen zijn de aangebrachte aanpassingen inzichtelijk.

Samenwerking

De transitiestrategie omgevingsplan waar de aanpak in beschreven staat is integraal afgestemd. Op ambtelijk, bestuurlijk en politiek niveau is de aanpak toegelicht. De raadswerkgroep is periodiek geïnformeerd over de voortgang.

Financiën

Niet van toepassing.

Communicatie

In december 2025 zijn drie inloophmomenten georganiseerd voor geïnteresseerden, één in elk van de dorpskernen. Op deze momenten zijn inwoners en andere geïnteresseerden geïnformeerd over het omgevingsplan en konden zij hun vragen stellen. Veel aanwezigen hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om in het ontwerp-omgevingsplan te bekijken hoe het planologisch geregeld is voor hun eigen perceel.

De uitgevoerde participatie is bewust ingestoken op het toelichten van de systematiek van een omgevingsplan. Dit omdat het een beleidsarme wijziging omgevingsplan is. De inhoudelijke regels

zijn via inhoudelijke participatie onderdeel geweest van recente participatieprocessen, zoals heeft plaatsgevonden in het proces tot vaststelling van de komplannen en andere recente bestemmingsplannen. Die bestemmingsplannen staan benoemd in de ETFAL motivering (hoofdstuk 2).

De ambtelijke organisatie is gedurende de hele looptijd meegenomen. Het college en de gemeenteraad zijn regelmatig geïnformeerd. Vanuit de werkgroep zijn meerdere ketenpartners, met name de OMWB, provincie en het waterschap, geïnformeerd en bevraagd.

Uitvoering

Na publicatie van het besluit tot vaststelling van het gewijzigde omgevingsplan kan er beroep worden ingesteld tegen dit besluit bij de Raad van State. Dat kan alleen gaan over regels die met deze wijziging daadwerkelijk gewijzigd zijn. Hier zijn enkele bijzonderheden:

- Bij een beroep moet aangegeven worden om welke regels en om welke locaties het gaat. Dit geldt ook voor een voorlopige voorziening.
- Alleen een verzoek tot een voorlopige voorziening kan een opschortende werking hebben. De voorzieningenrechter beslist of de voorlopige voorziening wordt toegekend.

Ongeacht of er beroep wordt ingesteld kan de gemeente door met het opbouwen van het omgevingsplan. Een beroep schort de inwerkingtreding van het omgevingsplan niet op. Na het vaststellingsbesluit kan een volgende wijziging omgevingsplan opgesteld worden en vervolgens aan het college worden aangeboden om als ontwerp te publiceren.

De omgevingsplanwijziging treedt vier weken na de bekendmaking van het besluit in werking. Vanaf die datum kunnen inwoners en ondernemers in vier dorpen regels over de fysieke leefomgeving in één omgevingsplan vinden op Regels op de Kaart¹. Het is voor hen niet meer nodig om te zoeken welk plan voor hen relevant is.

Na vaststelling van de omgevingsplanwijziging volgen de toepasbare regels. Met toepasbare regels kunnen inwoners en ondernemers aan de hand van de Vergunningcheck² in het Omgevingsloket zelf nagaan of ze een toestemming nodig hebben voor een project. En als dat nodig is, kunnen ze die meteen aanvragen.

Toepasbare regels kunnen alleen gemaakt worden voor vastgestelde omgevingsplanregels. Dat betekent dat na vaststelling het dienstverleningsniveau voor de vier dorpen die onderdeel zijn van het omgevingsplan naar een hoger niveau wordt gebracht.

Burgemeester
Maarten Houben

Secretaris
Frank Jansen

Advies raadscommissie

Dit voorstel is op 18 juni 2026 behandeld in de commissie Ruimte. De commissie adviseert het presidium om dit voorstel zonder oordeelsvormende behandeling in de commissie rechtstreeks als hamerstuk op de voorlopige agenda van de raadsvergadering van 8 juli 2026 te plaatsen.

De griffier,

Maarten Janus

¹ Directe link: <https://omgevingswet.overheid.nl/regels-op-de-kaart/>

² Directe link: <https://omgevingswet.overheid.nl/checken>

Eindvoorstel

Het college handhaaft het voorstel zoals genoemd in de paragraaf “Voorstel”.

Burgemeester en Wethouders van Hilvarenbeek,

secretaris,
Frank Jansen

burgemeester,
Maarten Houben

Bijlagen (digitaal in raadsinformatiesysteem)

Bijlage 1: Wijzigingsbesluit, bestaande uit:

- 1a. Besluit, planregeling, algemene toelichting, artikelsgewijze toelichting en geografische informatieobjecten

Bijlage 2: Motivering voor het wijzigingsbesluit, bestaande uit:

- 2a. Nota zienswijzen
- 2b. Nota ambtshalve wijzigingen
- 2c. Motivering evenwichtige toedeling van functies aan locaties

Bijlage 3: Achtergrondinformatie (niet ter vaststelling):

- 3a. RIB Transitiestrategie Omgevingsplan (nr. 2024-10 bij zaaknummer 1015766), ook via [Notubiz](#)
- 3b. RIB Werkwijze omgevingsplan (nr. 2024-43 bij zaaknummer 1018008), ook via [Notubiz](#).
- 3c. Spiekbriefje gebruik van het Omgevingsloket voor Regels op de Kaart en voor het gebruik van PlanoView.

Ter inzage gelegde stukken

Ontwerp omgevingsplan, zoals gepubliceerd op het Gemeenteblad (<https://zoek.officiëlebekendmakingen.nl/gmb-2025-527925.html>) en zichtbaar op het Omgevingsloket (<https://omgevingswet.overheid.nl/regels-op-de-kaart/>, omgevingsplan gemeente Hilvarenbeek, ontwerp met einde inzage op 20 januari 2026).